

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет природничих наук

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 14 ПЕДАГОГІКА

Освітня програма: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.05 Біологія та здоров'я людини

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальні відомості
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальні відомості	
Назва дисципліни	Педагогіка
Викладач	Кіндратюк Богдан Дмитрович
Контактний телефон викладача	0673422165; 0666792572
E-mail викладача	bohkind@ukr.net
Формат дисципліни	Нормативна. Дисципліни спеціальної підготовки
Обсяг дисципліни	Один семестр, 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота (20 лекцій, 10 практичних), 60 – самостійна робота. Курсова робота
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://d-learn.pu.if.ua/
Консультації	60

2. Анотація до курсу

3. Мета та цілі курсу. Засвоєння знань про теоретичні основи сучасної педагогічної науки, а також умінь, які необхідні для ефективної організації навчання і виховання здобувачів середньої освіти в умовах сучасного суспільства. Створити підґрунтя педагогічного мислення майбутніх вчителів, розвинути здібності до осмислення педагогічної дійсності, вміння приймати найбільш ефективні рішення у відповідності з педагогічними закономірностями, принципами виховання та навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- основні педагогічні поняття;
- основні положення сучасних педагогічних теорій, які ґрунтуються на особистісно-орієнтованому розвивальному підході;
- методологічні основи процесу виховання та навчання, їхньої сутності;
- наукові методи діагностики вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
- зміст, методи й форми навчання, активізації пізнавальної діяльності особистості;
- педагогічні основи формування та управління розвитком учнівського колективу;
- функціонування освітньої системи в Україні.

У підсумку вивчення курсу педагогіка здобувачі вищої освіти повинні **вміти:**

- проводити навчально-виховну роботу зі школярами у відповідності до основних педагогічних закономірностей і принципів;

- планувати педагогічну діяльність, ставити мету і задачі, намічати близькі, середні і віддалені перспективи;
- застосовувати у практичній діяльності основні форми організації виховання і навчання здобувачів середньої освіти й позашкільних навчально-виховних закладів;
- використовувати в практичній роботі методи і засоби виховання та навчання, обираючи оптимальне співвідношення для конкретних ситуацій;
- ефективно керувати діяльністю і спілкуванням учнів у колективі в процесі уроку та позакласних виховних заходів;
- організувати колектив вихованців на виконання певних задач, аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати учнів та учнівські колективи, виявляти причини відставання у навчанні, недоліки проведення і та намічати ефективні засоби стосовно їхнього подолання;
- займатися самоосвітою, використовувати у практичній діяльності досягнення педагогічної науки і передового педагогічного досвіду, проводити доступні педагогічні дослідження, проявляти творчий підхід до справи, не допускаючи формалізму й шаблону в педагогічній діяльності;
- ефективно виконувати функції класного керівника, організувати позакласну і позашкільну роботу зі здобувачами освіти, а також роботу з батьками, громадськими організаціями, органами учнівського самоврядування.

4. Результати навчання (компетентності)

- *мотиваційної*: стремління до культурного зростання засобами професії та усталеному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-викладацького ресурсу;
- *освітньо-практичної*: знаннях основних теорій розвитку учнів різними засобами й розуміння їх основ для забезпечення самобутнього застосування педагогічних ідей, а також проведення відповідних досліджень;
- *анперцепційної та інтеграційної*: здатність до сприйняття нових предметів і явищ об'єктивного світу під кутом зору попереднього індивідуального досвіду, психічного стану тощо й упровадження засвоєного знання в педагогічну реальність; зрозуміле донесення власної професійної позиції до фахівців і нефахівців у педагогічній галузі;
- *самовдосконалювальна*: прагнення та здатність до безперервного професійно-педагогічного самовиховання, самокорекція тощо), критичне ставлення до його результатів;
- *саморозвивальної*: застосування знання для вирішення проблем розвитку себе й іншого у новому середовищі та культуровідповідних контекстах розвою особистості;
- *комунікативної*: здатність сприймати іншого в руслі діалогу; уміння провокувати здобувачів середньої освіти до дискусії, вести полеміку з ними;
- *інтерактивізуюча*: використання нових технологій здобування відомостей для ефективного проведення занять із вихованцями; організація таких форм їхнього навчання, що відповідають, приміром, композиції окремих музичних творів, їх інтерпретації, зокрема вибудовуванням своєрідної емоційної програми зустрічі зі здобувачами освіти, зав'язкою-імпульсом, рельєфними динамічними відтінками, настроями, колізіями, кульмінацією та фіналом; пафосом і катарсисом.
- *пізнавальна*: здатність самостійно вдосконалювати свої здібності, тренування стресостійкості, розвивати емоційну культуру для ефективно засвоєння нових відомостей, їх інтерпретації.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

270 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		46 год			
практичні заняття		44 год			
самостійна робота		180 год.			
		Ознаки курсу			
Семестр 2-й (5-й)	014.05 Середня освіта (біологія) СОБ; припродничі науки	Курс (рік навчання) 2-й (3-й)	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
<p>1. Педагогіка як наука, її зв'язок із практикою. 1.1. Визначення сутності педагогіки в системі гуманітарних наук. 1.2. Об'єктивні соціально-економічні передумови виникнення й розвитку педагогічної теорії. 1.3. Об'єкт, предмет педагогіки. Функції педагогіки: фундамен-тальна та прикладна, рівні їхньої реалізації. 1.4. Основні категорії педагогічної науки: виховання, освіта та навчання.</p>	Лекція	<p>1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 2. Рудницька О. <i>Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. 3. Щербань П. <i>Прикладна педагогіка (Таблиці)</i> // <i>Хресто-матія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 4. Будь-який поважний посіб-ник із педагогіки, зокрема М. Фіцули, опублікований у незалежній Україні.</p>	<p>1. Перечитати текст лекції швидкісним способом (прочитати за діагоналлю, уловити смисл, при цьому звернути увагу на основні сутнісні блоки; ще раз прочитати повільно, обдумуючи сприйняте. Використати різні способи фіксації прочитаного й підготуватися до самостійного переказування сприйнятого—осмисленого й зрозумілого.</p> <p>2. Скласти структурно-логічну схему лекції 1.</p>		До заняття
<p>2. Методи науково-педагогічних досліджень. 2.1.Поняття про методологію педагогічної науки і її рівні. 2.2. Логіка педагогічних досліджень. 2.3. Поняття «метод педагогічних досліджень». 2.4. Класифікація методів педагогічних досліджень. 2.5.Методи й методи-ка вивчення педагогічної дійсності.</p>	Лекція	<p>1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 2. Щербань П. <i>Прикладна педагогіка (Таблиці)</i> // <i>Хресто-матія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 4. Будь-який поважний посіб-ник із педагогіки, зокрема М. Фіцули, опублікований у незалежній Україні</p>	<p>1. Назвати методи дослідження в галузі педагогіки. Доповнити їх з Електронної хрестоматії. 2.Вибудувати логіку проведення досліджень у галузі педагогіки. 4 год.</p>		

2.6.Традиційно-педагогічні методи.					
<p>3. Проблема цілепокладання в педагогіці.</p> <p>3.1.Поняття мети виховання, її соціально-зумовленість.</p> <p>3.2.Характеристика цілей виховання.</p> <p>3.3.Завдання виховання.</p> <p>3.4.Діалектика ідеї гармонійного та всебічного розвитку особистості в історико-педагогічній літературі.</p> <p>3.5. Педагогічні цілі й загальноосвітні стандарти.</p> <p>3.6.Мета виховання в закордонній педагогіці.</p>	Лекція	<p>1.Енциклопедія освіти; 2. Педагогіка (удоск. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само.</p> <p>4. Рудницька О. <i>Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.</p>			
<p>4. Поняття про особистість, її розвиток та формування.</p> <p>4.1. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Поняття про особистість, її розвиток та формування. Індивідуальність.</p> <p>4.2. Процес розвитку особистості, його рушійні сили та закономірності.</p> <p>4.3.Внутрішні та зовнішні чинники розвитку особистості.</p> <p>4.4. Соціальна адаптація й соціалізація особистості.</p>	Лекція	<p>1.Енциклопедія освіти; 2. Педагогіка (удоск. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само.</p> <p>4. Рудницька О. <i>Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули</p>	<p>1.Скласти структурно-логічну схему подібної теми лекційного заняття.</p> <p>2.Скласти програму самовдосконалення.</p>		
<p>5. Цілісний педагогічний процес – основний чинник усебічного розвитку особистості.</p> <p>5.1. Педагогічний процес як система, його закономірності й етапи.</p> <p>5.2. Функції педагога та їх</p>	Лекція	<p>1.Енциклопедія освіти; 2. Педагогіка (удоск. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само.</p> <p>4. Рудницька О. <i>Педагогіка загальна та мистецька:</i></p>	<p>1.Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття.</p> <p>2.....</p> <p>4 год.</p>		До заняття

<p>сутність. 5.3. Вимоги до вчителя. Основні групи педагогічних здібностей. 5.4. Про-фесійні й особистісні якості. 5.5. Професій-ний потенціал педаго-га, його майстерність. Атестація вчителів.</p>		<p><i>навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.</p>			
<p>6. Сутність, закономірності та принципи процесу виховання. 6.1. Те-орія виховання як роз-діл педагогіки. 6.2. Поняття про закономірності ви-ховання. 6.3. При-нципи виховання. Їхня роль у побудові виховного процесу.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Енциклопедія освіти; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 3. Щербань П. Прик-ладна педагогіка (Таблиці) // там само. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні.</p>	<p>Скласти структурно-логічну схему подібної теми лекційного заняття. 4 год.</p>		<p>До заняття</p>
<p>7. Зміст процесу виховання. 7.1. По-няття «зміст вихо-вання». 7.2. Системний підхід у структу-руванні змісту вихова-ння. 7.3. Основні на-прямки й завдання ви-ховання. 7.4. Кодекс ці-нностей сучасного ук-раїнського виховання Омеляна Вишне-вського. 7.5. Поняття <i>громадянське вихован-ня</i>, його мета, сутність.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Енциклопедія освіти; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само; 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні.</p>	<p>1. Скласти структурно-логічну схему подібної теми лекційного заняття. 2. Написати есе «Мої життєві цінності». 4 год.</p>		<p>До заняття</p>
<p>8. Формування розумової культури в здобувачів освіти. 8.1. Поняття <i>розумове виховання учнів і розу-мова культура</i>, їхня специфіка й взаємодія. 8.2. Мета, сутність, завдання і зміст, осно-вні напрямки розумо-вого виховання учнів у шкільній практиці. 8.3. Показники та рівні</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Енциклопедія освіти; 2. Педаго-гіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрес-томатія з педаго-гіки.</i> Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 3. Щербань П. При-кладна педагогіка (Таблиці) // там само; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков.</p>			

сформованості розумової культури школяра.		в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.			
9. Формування ос-нов естетичної куль-тури учнів. 9.1. Ес-тетичне виховання – невід’ємна частина змісту виховання в сучасному навчальнму закладі. 9.2. Мета й сутність, завдання та зміст, основні напрям-ки естетичного вихо-вання учнів у шкіль-ній практиці. 9.3. Показники та рівні сформованості есте-тичної культури школяра.	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка; 3. Щер-бань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опуб-ліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.			
10. Формування основ екологічної, тілесно(фізично)-оздо ровчої та господарсько-трудо в ої культури учнів. 10.1. Мета й сутність, завдання та зміст, основні напрям-ки екологічного вихо-вання учнів у практиці навчального закладу. 10.2. Тілесно (фізично)-оздоровча культура як мета тілесно-оздоровчого виховання. 10.3. Господарсько-трудо в е виховання і професійна орієнтація.	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка; 3. Щер-бань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Савчин М. Здоров’я людини: духовний, особистісний і тілесний виміри : монографія. Дрогобич : ПП “ПОСВІТ”, 2019. 232 с. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опуб-ліков. в незалеж. Україні, зокрема, М. Фіцули.			
11. Загальні методи, засоби й форми процесу виховання. 11.1. Поняття про методи виховання. Підходи до їхньої класифікації. 11.2. Сучасна класифікація методів виховання. 11.3. Організаційні форми виховання. 11.4. Поняття про засоби виховання та їхнє різноманіття.	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка; 3. Щер-бань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поваж-ний посібник із пе-дагогіки, опубліков. в незалеж.			

		Україні, зокрема М. Фіцули.		
<p>12. Формування осо-бистості в колективі – одна з провідних педагогічних ідей.</p> <p>12.1. Формування колективу класу, його виховні функції.</p> <p>12.2. Дитячий колектив. Аспекти позитивного впливу колективу на особистість.</p> <p>12.3. Динаміка розвитку дитячого колективу.</p> <p>12.4. Умови функціонування колективу.</p>	Лекція	<p>1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само. 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.</p>		До заняття
<p>13. Функції, напрями і форми роботи класного керівника.</p> <p>13.1. Професійно-педагогічні вимоги до особистості класного керівника.</p> <p>13.2. Його функції та обов'язки.</p> <p>13.3. Планування й облік роботи класного керівника.</p> <p>13.4. Напрямки й форми роботи класного керівника.</p> <p>13.5. Взаємодія класного керівника з учнями, характер відносин у системі класний керівник – клас – учень, класний керівник – актив класу.</p> <p>13.6. Виявлення ефективності виховання.</p>	Лекція	<p>1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.</p>	<p>1. Вивчити й описати досвід роботи одного зі знайомих класних керівників, пам'ятаючи при цьому, що передається не сам досвід, а ідея, виведена з нього.</p> <p>2. Написати есе стосовно роботи класного керівника.</p> <p>4 год.</p>	
<p>14. Суть процесу навчання в загальноосвітньому навчальному закладі.</p> <p>14.1. Виникнення та розвиток дидактики, її основні категорії.</p> <p>14.2. Поняття про навчальний процес.</p> <p>14.3. Структура процесу засвоєння знань. Види навчання.</p> <p>14.4. Оптимі</p>	Лекція	<p>1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков.</p>	<p>1. Написати реферат за питаннями теми</p>	До заняття

зація, інтенсифікація навчання, інновації в освіті.		в неза-леж. Україні, зокре-ма М. Фіцули.			
15. Закономірності, принципи й правила навчання. 15.1.Класифікація закономірностей навчання. 15.2. Понят-тя про принципи навчання, їхня коротка характеристика. 15.3. Правила навчання	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндра-тюк// <i>Хресто матія з педагогіки</i> ; 3. Щербань П. Прикладна педа-гогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поваж-ний посібник із педагогіки, зокре-ма М. Фіцули.	1. Дати визначення закономірностей, принципів навчання. 2. Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.		До заняття
16. Зміст освіти в українському загально-освітньому навчальному закладі. 16.1. Особистісно-орієнто-вана освіта як чинник соціалізації особисто-сті школяра. 16.2. Компоненти змісту освіти. 16.3. Державні нормативні докумен-ти, які відображають зміст освіти в ЗНЗ. 16.4. Проблема дифе-ренціації й профілі-зації навчання та тен-денції до забезпечення єдиних освітніх стан-дартів. 16.5. Обов'яз-кові та факультативні навчальні дисципліни, включення до навча-льних планів нових навчальних предметів.	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педа-гогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поваж-ний посібник із педагогіки, опуб-ліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.	Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.		
17. Методи та засоби навчання в загально-освітньому навчальному закладі. 17.1. Поняття про методи навчання, їхні функції та класифікація. 17.2. Класифікація методів навчання за цілісним підходом до його організації. 17.3.	Лекція	1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2.Педагогіка / ук-лад.Б.Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педа-гогіка (Таблиці) // <i>там</i>	1. Дати визначення методів навчання. 2.Визначити їх місце серед педагогічних засобів. 3. У чому допомагають педагогу методи навчання? 4. Що складає неодмінну умову розвитку різних здібностей? 5. Сфор-мулювати подібні завдання для		До заняття

Умови вибору методів навчання. 17.4. Засоби навчання.		само; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опублікований в незалежній Україні, зокрема М. Фіцули.	само-перевірки стосовно методів навчання. 6. Скласти структурно-логічну схему подібної теми лекційного заняття. 4 год.		
18. Види та сучасні концепції навчання. 18.1. Характеристика пояснювально-ілюстративного навчання. 18.2. Сутність проблемного навчання. 18.3. Особливості взаємодії вчителя й здобувачів освіти в системі програмового навчання та навчання з використанням комп'ютера. 18.4. Специфічні особливості, можливості діалогічного й ігрового навчання. 18.5. Характеристика індивідуального та диференційованого навчання. 18.6. Сучасні освітні технології.	Лекція	1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. бібліотека ун-ту. Електронна бібліотека; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опублікований в незалежній Україні, зокрема М. Фіцули.	Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.		
19. Форми організації навчального процесу в ЗНЗ. 19.1. Поняття про форми організації навчання. 19.2. Розмаїття форм навчання. 19.3. Характеристика класно-урочної й кредитно-модульної систем навчання. 19.4. Системи індивідуального, індивідуалізованого, взаємного, масового навчання та їх розвиток у дидактиці. 19.5. Тенденції розвитку й удосконалення форм навчання.	Лекція	1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i> . Наук. бібліотека ун-ту. Електронна бібліотека; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i> ; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опублікований в незалежній Україні, зокрема М. Фіцули.	1. Написати реферат за питаннями теми 19. 2. Скласти структурно-логічну схему лекції 3. Написати конспект із декількох питань лекції (за вибором) 4 год.		До заняття
20. Урок – основна форма навчання. 20.1. Урок як основна	Лекція	1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка /	Скласти структурно-логічну		

<p>форма організації навчального процесу. 20.2. Вимоги до сучасного уроку. 20.3. Типологія й структура уроків. 20.4. Шляхи підвищення освітньої, виховної й розвиваючої функцій уроку. 20.5. Нестандартні форми організації уроку. Характеристика форм організації навчання. 20.6. Зв'язок уроку з іншими формами навчання. 20.7. Підготовка вчителя до різних форм організації навчання.</p>		<p>уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i>; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні, зокрема М. Фіцули.</p>	<p>схему лекційного заняття. 4 год.</p>		
<p>21. ШКОЛОЗНАВСТВО. Принципи управління ЗНЗ. 21.1. Трактовка понять <i>управління, керівництво, менеджмент, педагогічний менеджмент</i>. 21.2. Керівництво, внутрішньошкільне керівництво, внутрішньошкільний менеджмент; загальні принципи керівництва педагогічними системами. 21.3. ЗНЗ як педагогічна система, об'єкт наукового керівництва.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i>; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, зокрема М. Фіцули.</p>	<p>Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.</p>		
<p>22. Методична робота в ЗНЗ. 22.1. Поняття про методичну роботу в ЗНЗ. 22.2. Шляхи, засоби, методи й форми розвитку педагогічного мислення, педагогічних здібностей і компетентностей учителя. 22.3. Основні форми методичної</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2. Педагогіка / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i>; 4. Будь-який поважний посібник із педагогіки, зокрема М. Фіцули</p>	<p>Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.</p>		

<p>роботи в ЗНЗ. Організація са-мовдосконалення вчи-теля. 22.4.Педагогічне діагностування як за-сіб виявлення кращого досвіду й недоліків організації навчально-виховної роботи ЗНЗ.</p>					
<p>23. Інновації в освіті. 23.1.Поняття інновацій в освіті. 23.2. Критерії педаго-гічної інновації; пере-довий досвід і впрова-дження досягнень педагогічної науки. 23.3. Методична робо-та, як чинник підви-щення педагогічної культури. 23.4. Профе-сійно-педагогіч на самоосвіта вчителя. 23.5. Атестація педагогічних кадрів.</p>	Лекція	<p>1.Енциклопедія освіти. Київ, 2008; 2.Педагогіка / ук-лад.Б.Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка; 3. Щербань П. Прикладна педа-гогіка (Таблиці) // <i>там само</i>; 4. Будь-який поваж-ний посібник із педагогіки, зокрема М. Фіцули</p>	<p>Скласти структурно-логічну схему лекційного заняття. 4 год.</p>		
<p>Практичне заняття 1. Педагогіка як наука та її зв'язок з практикою. 1.1. Визначення сутності педагогіки в системі гуманітарних наук. 1.2. Об'єктивні соціально-економічні передумови виник-нення й розвитку педагогічної теорії. 1.3. Об'єкт, предмет педагогіки. Функції педагогіки: фундамен-тальна та прикладна, рівні їх реалізації. 1.4. Основні категорії педагогічної науки: виховання, освіта та навчання. Практичне заняття 2. Методи науково-педагогічних досліджень.</p>	практичне	<p>Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.; 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // <i>там само</i><i>мистецька: навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. С. 74–90; 142–171. 4. Щербань П. <i>Прикладна педагогіка</i></p>	<p>1. Вибрати й опрацювати з електронних хрестоматій статті, що стосуються теми практичного заняття 2. Підготувитися до участі в дискусії: «Кого нині можна віднести до всебічно й гармонійно</p>	10 балів	До заняття

<p>2.1. Поняття про методологію педагогічної науки і її рівні. 2.2. Логіка педагогічних досліджень. 2.3. Поняття «метод педагогічних досліджень». 2.4. Класифікація методів педагогічних досліджень. 2.5. Методи й методи-ка вивчення педагогічної дійсності. 2.6. Традиційно-педагогічні методи.</p> <p>Практичн. заняття 3. <u>Формування виховання та розвиток особистості як психолого-педагогічна проблема.</u> 1. Особистість як предмет дослідження психо-логічної та педагогічної науки. Українська народна педагогіка про особистість, основні чинники її розвитку, виховання та формування. 2. Закон омірності розвитку особистості. 3. Теорії розвитку особистості. 4. Вплив середовища на розвиток і формування особистості. 5. Роль діяльності, активності й спілкування у формуванні та розвитку особистості. 6. Виховання як провідний чинник розвитку та формування особистості. 7. Характеристика вікових стадій розвитку особистості здобувачів середньої освіти.</p>		<p><i>(Таблиці) // там само. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки</i></p>	<p>розвинених особистостей)?</p> <p>3. Скласти анотації до джерел, поміщених в електронній хрестоматії з педагогіки.</p> <p>4 год.</p>		
--	--	---	--	--	--

<p>Практичне заняття 4. <u>Суть, завдання та зміст виховного процесу в сучасній школі.</u></p> <p>4.1. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості.</p> <p>4.2. Мета (поняття мети виховання, її соціальна зумовленість), суть і завдання виховного процесу відповідно до законодавства України про нову українську школу.</p> <p>4.3. Зміст виховання учнів у сучасній школі. Кодекс цінностей сучасного українського виховання (за Омеляном Вишневським)</p> <p>Практичне заняття 5. ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ.</p> <p>5.1. Закономірності виховання. Їхнє значення в побудові виховного процесу.</p> <p>5.2. Принципи виховання як відображення закономірностей виховного процесу в навчальному завладі.</p> <p>5.3.. Самовиховання – умова ефективності формування та розвитку особистості: суть, умови, етапи, прийоми.</p> <p>5.4. Перевиховання: суть, принципи, функції, умови, етапи, прийоми.</p> <p>5.5.. Критерії ефективної виховної діяльності педагога.</p> <p>Практ.зан. 6. Загальні методи виховання. 6.1. Поняття про методи виховання. Підходи до їхньої класифікації. 6.2. Сучасна класифікація методів виховання.</p>	<p>практичне</p>	<p>1.Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.;</p> <p>2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр.б-ка. 3. Рудницька О. <i>Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб.</i> Тернопіль, 2005. 4. Щербань П. <i>Прикладна педагогіка (Таблиці)</i> // там само.</p> <p>5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліковані в незалежн. Україні.</p> <p>6. Опалюк Т. Дидактико-методичні матеріали для написання соціально-педагогічного есе // <i>Педагогіка і психологія: вісник НАПН України</i>. Київ, 2018. № 3. С. 77–84.</p>	<p>1. Запропонувати заголовки до абзаців одного з рекомендованих джерел, у розділі якого викладено тему заняття (за вибором студента).</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4 год.</p>	<p>10 балів</p>	<p>До заняття</p>
<p>Практич..заняття 7. <u>Формування розумової культури в здобувачів освіти.</u> 7.1.</p>	<p>практичне</p>	<p>1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень.</p>	<p>1.Запропонувати заголовки до абзаців одного з рекомендованих</p>	<p>10 балів</p>	<p>До заняття</p>

<p>Поняття розумове виховання учнів і розумова культура, їхня специфіка й взаємодія. 7.2. Мета, сутність, завдання і зміст, основні напрями розумового виховання учнів у шкільній практиці. 7.3. Показники та рівні сформованості розумової культури школяра.</p> <p>Практич. заняття. 8. <u>Формування основ естетичної культури учнів.</u> 8.1. Естетичне виховання – невід’ємна частина змісту виховання в су-часній школі. 8.2. Мета й сутність, завдання та зміст, основні напрям-ки естетичного вихо-вання учнів у шкіль-ній практиці. 8.3. Показники та рівні сформованості есте-тичної культури школяра.</p> <p>Практич. заняття 9. <u>Формування основ екологічної культури учнів.</u> 9.1. Мета і сутність, завдання екологічного вихо-вання учнів у шкіль-ній практиці. 9.2.Зміст екологічного вихо-вання. 9.3. Форми екологічного виховання школярів.</p> <p>Практич. занят. 10. <u>Фізично-оздоровча культура як мета фізично-оздоровчого виховання учнів.</u></p> <p>Практич. зан. 11. <u>Господарсько-трудове виховання і професійна орієнтація здобувачів середньої освіти.</u></p> <p>Практич. зан. 12. <u>Організаційні форми виховання.</u></p>		<p>Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.</p> <p>2.Електронні хрестоматії з предметів «Педагогіка», «Музична педагогіка», «Сучасні освітні технології».</p> <p>2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.</p>	<p>джерел, у розділі якого викладено тему заняття (за вибором студента). 2.</p> <p>3. Підготуватися до тестування за темою заняття.</p> <p>4 год.</p>		
--	--	---	---	--	--

<p>Практич. занят. 13. <u>Формування</u> <u>осо-бистості в</u> <u>колективі – одна з</u> <u>провідних</u> <u>педагогічних ідей.</u> 13.1. Формування колективу класу, його виховні функції. 13.2. Дитячий колектив. Аспекти позитивного впливу колективу на особистість. 13.3. Динаміка розвитку дитячого колективу. 13.4. Умови функціонування колективу.</p> <p>Практич. занят. 14. <u>Функції, напрями і</u> <u>форми роботи</u> <u>класного керівника.</u> 14.1. Класний керівник – організатор виховної роботи в класі. Професійно-педагогічні вимоги до особистості класного керівника. 14.2. Основні завдання, функції та пріоритетні напрями роботи класного керівника. 14.3. Планування й облік роботи класного керівника. 14.4. Взаємодія класного керівника з учнями, характер відносин у системі класний керівник – клас – учень, класний керівник – актив класу. 14.5. «Малий педагогічний колектив класу» -учителя, які викладають навч. предмети того чи ін. навчального року. 14.6. Виявлення ефективності виховання.</p> <p>Практичне заняття 15. ПОЗАКЛАСНА, ПОЗАШКІЛЬНА ВИХОВНА РОБОТА З УЧНЯМИ. СПІЛЬНА</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>ВИХОВНА РОБОТА ШКОЛИ, СІМ'Ї ТА ГРОМАДСЬКОСТІ.</p> <p>1. Організація позанавчальної діяльності учнів: а) завдання, методи, прийоми позакласної виховної роботи; б) зв'язок школи з позашкільними установами. 3. Закон України <i>Про позашкільну освіту</i>. Характеристика його основних розділів. Основні завдання позашкільної освіти. Форми позашкільної та позакласної роботи.</p> <p>4. Гурткова та клубна робота в різноманітних дитячих об'єднаннях. Робота молодіжних об'єднань ("Пласт", "Сокіл" та ін.). 5. Завдання, зміст і методика виховання дітей у сім'ї. Шляхи підвищення педагогічних знань батьків. Форми роботи з батьками. Традиції сімейного виховання в Україні. 6. Залучення громадськості до виховання дітей.</p> <p>16. ДИДАКТИКА.</p> <p>16.1. Виникнення та розвиток дидактики, її основні категорії.</p> <p>16.2. Суть процесу навчання в загальноосвітньому навчальному закладі.</p> <p>16.3. Структура процесу засвоєння знань. 16.4. Види та сучасні концепції навчання. Характеристика пояснювально-ілюстративного навчання. Сутність проблемного навчання. Особливості взаємодії вчителя й здобувачів освіти в системі</p>				
--	--	--	--	--

<p>програмо-ваного навчання та навчання з використанням комп'ютера. Специфічні особливості, можливості діалогічного й ігрово-го навчання. Характеристика індиві-дуального та дифере-нційованого навчання. Сучасні освітні технології. Оптимізація, інтенсифікація навча-ння, інновації в освіті.</p> <p>17. <u>Закономірності, принципи й правила навчання.</u></p> <p>17.1. Закономірності процесу навчання. 17.2. Поняття про принципи навчання, їхня коротка характеристика. 15.3. Правила навчання</p> <p>18. <u>Зміст освіти в українському загаль-ноосвітньому навча-льному закладі.</u></p> <p>18.1. Особистісно-орієнто-вана освіта як чинник соціалізації особисто-сті школяра. 18.2. Компоненти змісту освіти. 18.3. Державні нормативні докумен-ти, які відображають зміст освіти в ЗНЗ. 18.4. Проблема дифе-ренціації й профілі-зації навчання та тен-денції до забезпечення єдиних освітніх стан-дартів. 18.5. Обов'яз-кові та факультативні навчальні дисципліни, включення до навча-льних планів нових навчальних предметів.</p> <p>19. <u>Методи та засоби навчання в</u></p>					
--	--	--	--	--	--

<p><u>загально-освітньому навчально-ному закладі.</u></p> <p>19.1. Поняття про методи навчання, їхні функції та класифікація. 19.2. Класифікація методів навчання за цілісним підходом до його організації. 19.3. Умови вибору методів навчання. 19.4. Засоби навчання.</p> <p>20. <u>Організаційні форми навчання в ЗНЗ.</u> 20.1. Поняття про форми організації навчання. 20.2. Роз-маїття форм навчан-ня. 20.3. Характерис-тика класноурочної й кредитно-модульної систем навчання. 20.4. Системи індивідуаль-ного, індивідуалізова-ного, взаємного, масо-вого навчання та їх розвиток у дидактиці.. 20.5. Тенденції роз-витку й удосконален-ня форм навчання.</p> <p>21. Урок – основна форма навчання. 21.1. Урок як основна форма організації навчального процесу. 21.2. Вимоги до сучасного уроку. 21.3. Типологія й структура уроків. 21.4. Шляхи підвищення освітньої, виховної й розвиваючої функцій уроку. 21.5. Нестандар-тні форми організації уроку. Характеристи-ка форм організації навчання. 21.6. Зв'язок уроку з іншими фор-мами навчання. 21.7. Підготовка вчителя до різних форм організа-ції навчання.</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>21. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.</p> <p>22.ШКОЛОЗНАВСТВ</p> <p>О. 22.1. Принципи управління ЗНЗ. Трактовка понять уп-равління, керівництво, менеджмент, педаго-гічний менеджмент.</p> <p>22.2. Керівництво, внутрішньошкільне керівництво, внутрі-шньошкільний менед-жмент; загальні прин-ципи керівництва пе-дагогічними система-ми.</p> <p>22.3. ЗНЗ як педа-гогічна система, об'єкт наукового керівницт-ва.</p> <p>22.4. Методична робота в ЗНЗ. Шляхи, засоби, методи й форми розвитку педагогічного мисле-ння, педагогічних здібностей і компете-нтностей учителя. Методична робота, як чинник підвищення педагогічної культури.</p> <p>22.5. Основні форми методичної роботи в ЗНЗ. Організація са-мовдосконалення вчи-теля. Професійно-педагогіч на самоосвіта вчителя.</p> <p>22.6. Інновації в освіті. Поняття інновацій в освіті.</p> <p>22.7. Передовий досвід і впрова-дження досягнень педагогічної науки.</p> <p>22.8. Атестація педагогічних кадрів.</p>					
<p>Практичне заняття 20. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ</p>	<p>практичне</p>	<p>1. Головченко Г. Тенденції розвитку медіаосвіти в</p>	<p>1. Запропонувати заголовки до абзаців одного з</p>	<p>10 балів</p>	<p>До заняття</p>

<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про дидактику та її основні категорії. 2. Суть процесу навчання, основні його компоненти та функції. 3. Зміст освіти в національній школі. Стандарти освіти. Навчальні плани, програми, підручники. 4. Структура процесу засвоєння знань. 5. Види навчання. 		<p>Канаді // <i>Педагогіка і психологія</i>: вісник НАПН України. Київ, 2019. № 1. С. 77–86.</p> <p>2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.</p> <p>3. Електронні хрестоматії з предметів «Педагогіка», «Музична педагогіка», «Сучасні освітні технології».</p>	<p>рекомендованих джерел, у розділі якого викладено тему заняття (за вибором студента).</p> <p>2. Написати реферат, у якому висвітлити основний зміст питань практичного заняття.</p> <p>3. Підготуватися до тестування. 4 год.</p>		
<p>Практич. заняття 21 ПЕРЕВІРКА Й ОЦІНКА ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.ВИЗНАЧЕ- ННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ЇХ КОМПЕТЕНТНОСТ ЕЙ. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і завдання контролю навчальної діяльності учнів. 2. Види контролю. Методи контролю. Критерії оцінювання 3. Суть і функції (КоНавДіКстиВи) оцінки знань учнів, їх компетентностей. Оціночні судження. Самоконтроль, самооцінка, їхня роль у покращенні результатів навчання. <p>Практичне заняття 22. Методична робота в ЗНЗ 22.1. Професійно-педагогічне</p>	<p>практичне</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України / гол. ред В. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с. 2. Педагогіка (удоскон. лекції) / уклад. Б. Кіндратюк // <i>Хрестоматія з педагогіки</i>. Наук. біб-ка ун-ту. Електр. б-ка. 3. Щербань П. Прикладна педагогіка (Таблиці) // там само. 5. Будь-який поважний посібник із педагогіки, опубліков. в незалеж. Україні. 6. Електронні хрестоматії з предметів «Педагогіка», «Музична педагогіка», «Сучасні освітні технології». 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створити заголовки до абзаців одного з рекомендованих джерел, у розділі якого викладено тему заняття (за вибором студента). 2. Вибрати й опрацювати (реферувати) з електронних хрестоматій статті, що стосуються теми практичного заняття. 3. Підготуватися до тестування. <p>4 год.</p>	<p>10 балів</p>	<p>До заняття</p>

самовдосконалення вчителів і їхня професійна майстерність. 22.2. Форми методичної роботи. 22.3. Атестація педагогічних кадрів як стимул до безперервного професійного самовдосконалення.					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу:	50 балів студент отримує за відвідування занять, виконання навчальних завдань, а других 50 – за відповідь на екзамені чи тестуванні в Центрі дистанційного навчання
Вимоги до письмової роботи.	Кореляція поставлених завдань, теоретичної та практичної значимості й висновків
Семінарські заняття	Не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю.	Виконання всіх практичних завдань, зокрема тих, що стосуються самостійної роботи

7. Політика курсу. Звертається особлива увага на відвідування студентами занять (за це здобувач освіти отримує перших 50 балів), підготовку запропонованих завдань самостійної роботи, участь у конкурсі «Найкраще запитання до викладача» на кожному занятті, творчий підхід до вирішення проблемних ситуацій, вміння застосовувати теоретичні знання при накресленні (моделюванні) шляхів розв'язання таких ситуацій, активна участь у мікрОВикладаннях (ділових іграх), де передусім оцінюється вміння активізувати навчально-пізнавальну діяльність учасників педагогічної гри, зокрема шляхом постановки проблемних запитань до виконавців тих чи інших ролей.

8. Рекомендована література

1. Антологія педагогічної думки Східної Галичини та українського зарубіжжя ХХ століття: навч. посіб. / Т. Завгородня, З. Нагачевська, Н. Салига та ін. Івано-Франківськ : Видавництво "Плай", 2008. 480 с.
2. Конституція України / Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
3. Закон України «Про освіту» / Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
4. Закон України «Про загальну середню освіту» / Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті / Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
6. Закон України «Про позашкільну освіту» / Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
7. Вишневецький О. Теоретичні основи національного виховання (у 2 т.). Дрогобич : «Коло», 2005.
8. Головченко Г. Тенденції розвитку медіаосвіти в Канаді // *Педагогіка і психологія*: вісник НАПН України. Київ, 2019. № 1. С. 77–86.
9. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.

10. Гуманістична психологія: Антологія / навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Пульсари, 2001. Т. 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ століття. 252 с.
 11. Завгородня Т. Розвиток дидактичної думки в Галичині у 20-30-і роки ХХ ст. // *Обрії*. 1998. № 1. С. 8–12 .
 12. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред Василь Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
 13. Зязюн І., Сагач Г. Краса педагогічної дії: навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх і вищ. навч. заклад. Київ: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 214 с.
 14. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / ред. Іван Зязюн. Київ : Вид-во “Віпол”, 2000. 635 с.
 15. Олексюк О. Формування духовного потенціалу студентської молоді. Київ : КДІКК. 1996. 253 с.
 16. Опалюк Т. Дидактико-методичні матеріали для написання соціально-педагогічного есе // *Педагогіка і психологія: вісник НАПН України*. Київ, 2018. № 3. С. 77–84.
 17. *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 504 с.
 18. Світ педагогіки Східної Галичини й українського зарубіжжя ХХ століття: ідеї, афоризми, висловлювання : навч. посіб. / укладачі Т. Завгородня, Л. Прокопів, І. Стражнікова, Івано-Франківськ : Видавець Третяк І.Я., 2010. 212 с.
 19. Скульський Р. Підготовка майбутніх учителів до педагогічної творчості : монографія. Київ : Вища шк., 1992. 135 с.
 20. Сухомлинський В. Вибрані твори: в 5-ти т. Київ : Рад. школа, 1978. Т. 1. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Духовний світ школяра.
 21. Струманський О. Народно-побутові уявлення українців про становлення і розвиток особистості // *Рідна школа*. 1994. №9.
 22. Фіцула М. Педагогіка. Тернопіль: Богдан, 2017. 354 с.
 27. Електронні ресурси
 1. pidruchniki.ws/pedagogika
 2. readbookz.com/books
 3. pedagogika.ucoz.ua
 4. ukrkniga.org.ua
 5. www.refine.org.ua
 6. Studentam.net.ua,
- а також від від Б.Кіндратюка, О. Ростовського, О. Рудницької, кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені богдана Ступарика, ін.

Підвищував кваліфікацію в 2022 році в Одеській юридичній академії, опублікував статтю в збірнику: *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 184–187.